

O niemieckich
nazwiskach
współczesnych
Polaków

Zenon Lica

O niemieckich
nazwiskach
współczesnych
Polaków

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzent
dr hab. Violetta Jaros, prof. UJD

Redaktor Wydawnictwa
Aneta Lica

Projekt okładki i stron tytułowych
Andrzej Taranek

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Dziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-152-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp	7
1. Kolonizacja niemiecka na ziemiach polskich	9
2. Niemiecki system nazewnictwa osobowego	15
3. Germańskie nazwy osobowe, tzw. <i>Rufnamen</i>	23
3.1. Nazwiska powstałe od tzw. <i>Kurzformen</i> derywowanych od <i>Rufnamen</i>	26
3.2. Współczesne polskie nazwiska pochodzące od germańskich <i>Rufnamen</i>	33
4. Procesy językowe zachodzące w nazwiskach pochodzenia niemieckiego	45
4.1. Sposoby przejmowania nazwisk na płaszczyźnie (orto)grafii	45
4.1.1. Przejęcie niemieckiej pisowni	46
4.1.2. Zmiany w pisowni	47
4.2. Zmiany fonetyczno-fonologiczne w nazwiskach polskich genetycznie niemieckich	51
4.3. Słowotwórstwo niemieckich nazwisk	61
5. Semantyka niemieckich nazwisk	69
5.1. Nazwiska polskie genetycznie niemieckie utworzone od przezwisk wskazujących na wygląd zewnętrzny	71
5.2. Nazwiska powstałe od nazw fauny i flory	81

5.3. O niektórych współczesnych nazwiskach Polaków genetycznie niemieckich derywowanych od nazw zawodów	87
5.4. Niemieckie nazwiska Polaków derywowane od nazw terenowych i określeń fizjograficznych	99
5.5. Nazwiska powstałe od zniemczonych imion chrześcijańskich	105
5.6. Nazwiska polskie derywowane od imienia Nikolaus	107
Podsumowanie	117
Bibliografia	121
On the German surnames of modern Poles. Summary	129
Indeks nazw osobowych	131